

Jornada Aigua i Ciutat

Sala d'Actes del Palau Macaya

Passeig de Sant Joan 108, Barcelona

19 de febrer de 2018

Introducció

El segle XXI serà més que cap altre el de la civilització urbana. El creixement demogràfic de les ciutats és un fenomen progressiu i sense retorn. I la causa principal d'aquesta concentració rau en les possibilitats de desenvolupament econòmic, però també personal, que ofereixen les ciutats.

Des de la primera revolució industrial aquest procés migratori ha afectat a totes les civilitzacions provocant fortes tensions a les ciutats com a conseqüència de la necessitat d'acollir a milers de nous ciutadans en curts períodes de temps.

Londres ho va viure el segle XIX. La seva població es va multiplicar per cinc, en poc més d'una centúria assolint la xifra de cinc milions sis-cents mil habitants l'any 1900. Al llarg del segle XX ciutats com Nova York, Tòquio, El Cairo o Sao Paulo varen protagonitzar els augments de població més espectaculars.

I ara, les ciutats asiàtiques, però també les d'Amèrica del Sud i d'Àfrica, experimenten un creixement espectacular.

L'habitatge constitueix el principal problema que cal afrontar en aquests processos de creixement i causa sovint el trencament dels models tradicionals d'urbanització. La ciutat implosiona i ja no són vàlides les pautes urbanístiques

de la ciutat preexistent. De fet, l'urbanisme neix com a conseqüència de la crisi social i habitacional provocada per les migracions vuitcentistes. Tant en el

manifest de Friedrich Engels sobre la situació de la classe obrera com en els estudis que Cerdà utilitza per formular la seva Teoria General de la Urbanització, apareixen esgarrifoses descripcions de les condicions de vida de bona part de la població traslladada a les ciutats.

En aquests documents es fa referència a la manca de condicions d'higiene de les implantacions urbanes, fruit de l'apilament, de la manca de ventilació i de la brutícia, però sobretot fruit de les mancances en el proveïment d'aigua i en l'evacuació de les aigües brutes. Els enginyers varen ser també protagonistes d'aquell primer urbanisme tot impulsant les primeres xarxes d'abastament i, al mateix temps, projectant sistemes de sanejament que varen transformar radicalment la qualitat de vida i la salut dels ciutadans.

L'aigua passava a constituir un element clau en la construcció de la ciutat. La projectació dels sistemes de proveïment d'aigua potable i de recollida de les aigües residuals era una peça clau del disseny urbà. Una vegada més, l'edifici Cerdà com a paradigma. No és pot entendre el seu Projecte d'Eixample de Barcelona sense les seves seccions transversals on apareixen, amb tot luxe de detalls, les solucions per a cada xarxa.

Des d'aleshores els sistemes vinculats a l'aigua juguen un paper clau en l'urbanisme i en l'ordenació del territori. Ho fan amb més intensitat, d'ençà que s'adopta una visió integral del cicle de l'aigua. En l'actualitat, des de l'economia circular i des dels plantejaments basats en el metabolisme de les ciutats, l'aigua pren encara més valor com a un dels vectors fonamentals per a garantir la salut i la qualitat de vida de la ciutadania.

La intensa ocupació del territori no ha estat sempre respectuosa amb el medi hídric natural. Això, juntament amb la incidència del canvi climàtic en el règim de pluges, fa que es pugui incrementar significativament el risc per inundació. Al objecte d'acotar aquest risc cal actualitzar els criteris per assegurar un correcte drenatge del territori urbà, incidint especialment en el control de l'ocupació de les zones inundables.

La disponibilitat de les noves tecnologies i l'aplicació de nous sistemes de gestió esdevenen elements a tenir en compte en el marc d'una societat en progrés de la qual només serà possible en la mesura que s'aconsegueixi una eficaç interfície de col·laboració entre el sector públic i el privat. La ciutat juga també aquí un rol de primer ordre: es el camp de joc on es multipliquen les possibilitats de contacte entre tots els agents.

Per això, convé aprofundir en el coneixement del binomi AIGUA - CIUTAT en el marc de la governança, dels models urbanístics, i de la gestió del cicle de l'aigua que han de donar resposta als reptes del tercer mil·lenni.

El workshop que es presenta, pretén posar en contacte professionals i experts d'ambdós àmbits - l'urbanisme i l'aigua - amb l'objectiu de contraposar experiències i de cercar respostes de cara el futur immediat.

Programa

8:30-9:00	Recepció dels assistents
9:00-9:30	Obertura
	Francesc Torres , rector de la Universitat Politècnica de Barcelona Albert Martínez Lacambra , director general AGBAR Jordi Agustí , director de l'Agència català de l'Aigua
9:30-10:30	Visió històrica
	<ul style="list-style-type: none">• La ciutat construïda a partir de l'aigua. Manel Guardia, doctor en Arquitectura i professor titular de la Universitat Politècnica de Catalunya• La ciutat dels higienistes (com el progrés tecnològic contribueix a la ciutat del XIX). Teresa Navas, doctora en Geografia i professora de la Universitat Politècnica de Catalunya• La construcció de l'Eixample i l'aigua: de Cerdà a Garcia Fària. Manel Martín Pascual, doctor en Història i catedràtic d'Institut
10:30-11:15	Discussió
11:15-11:45	Pausa cafè
11:45-12:45	Els reptes de la ciutat actual
	<ul style="list-style-type: none">• Las nuevas fuentes de agua: principios y estrategias. Rafael Mujeriego, catedràtic d'Enginyeria Ambiental de la Universitat Politècnica de Catalunya i president de l'Associació Espanyola de Reutilització Sostenible de l'Aigua (ASERSA)• Incidència de la urbanització del territori en el risc per inundació. Josep Dolz, catedràtic d'Enginyeria Hidràulica a la Universitat Politècnica de Catalunya i director de l'Institut FLUMEN• La transició energètica. Santi Martínez, doctor en Ciències Polítiques i director Executiu d'Estabanell Energia
12:45-13:30	Discussió
13:30-15:15	Dinar
11:15-16:15	Visió prospectiva
	<ul style="list-style-type: none">• L'aigua i el ciutadà de la smart city. Fernando Rayón, director d'Innovació de Negoci a Suez Spain• La revolució digital i el seu efecte a les ciutats. Ramon Torra, gerent de l'Àrea Metropolitana de Barcelona• La ciutat sàvia, col·laborativa i cooperativa. Pere Macias, professor d'Urbanisme de la Universitat Politècnica de Catalunya i Ramiro Aurín, consultor en enginyeria i gestió de l'aigua
16:15-17:00	Discussió
17:30-18:00	Sessió de discussió de les conclusions Pere Macias i Josep Dolz

La jornada serà moderada pel professor de periodisme Lluís Reales

Contacte

Silvia Borges

Coordinadora d'Activitats
Fundació Cercle d'Infraestructures

T. 934 017 345

M. 653 107 750

@ silvia.borges@upc.edu

Organitza

Hi col·labora:

